

ЗАВДЯКИ АКТИВНІЙ ПОЗИЦІЇ ПІДПРИЄМЦІВ, ГРОМАД І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ РІШЕННЯ ПРО ВВЕДЕННЯ ПДВ ДЛЯ ФОПІВ НАРАЗІ ВІДТЕРМІНОВАНО. ЦЕ ВАЖЛИВИЙ РЕЗУЛЬТАТ СПІЛЬНОЇ ПОЗИЦІЇ, АЛЕ ТЕПЕР ТРЕБА ПЕРЕХОДИТИ ВІД ДИСКУСІЙ ДО СИСТЕМНИХ РІШЕНЬ, НАГОЛОСИВ ГОЛОВА АСОЦІАЦІЇ ПРИФРОНТОВИХ МІСТ ТА ГРОМАД, МЕР ХАРКОВА ІГОР ТЕРЕХОВ:

— Я уважно прочитав сотні повідомлень і коментарів під постом про можливе введення ПДВ для малого бізнесу. І чесно скажу: українське суспільство продемонструвало багато здорового глузду.

Люди добре розуміють просту річ — підприємці на прифронтових територіях сьогодні виконують не лише економічну, а й державну функцію. Вони відкривають кав'ярні під сирени, запускають виробництва біля кордону, створюють робочі місця, платять податки і фактично тримають життя там, де ворог намагається залишити порожнечу.

Саме тому позиція суспільства чітка: не руйнувати систему ФОПів і не вводи-

ти для них ПДВ у нинішніх умовах. Натомість держава має створити спеціальні умови для бізнесу на прикордонних і прифронтових територіях.

Сьогодні є дивним, коли податкові гавані створюються у глибокому тилу через індустріальні парки, тоді як міста, які фактично тримають кордон країни, працюють без жодних особливих економічних режимів.

Пропоную разом систематизувати пропозиції бізнесу, експертів та громад щодо підтримки підприємництва на прифронтових територіях і підготувати спільну законодавчу ініціативу щодо регулювання та підтримки бізнесу вздовж кордону і фронту. Це стосується податкових

режимів, гарантій інвестицій, страхування воєнних ризиків, спеціальних економічних інструментів.

Сильний кордон — це не лише армія. Сильний кордон — це люди, робота і життя.

БІЗНЕС НА ПРИФРОНТОВИХ ТЕРИТОРІЯХ ПОТРЕБУЄ СПЕЦІАЛЬНИХ УМОВ

ВЕЛИКИЙ ГЕОПОЛІТИЧНИЙ ВИБІР НАЦІЇ

У ПАРИЖІ ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ ЗУСТРІВСЯ ЗІ СТУДЕНТАМИ ІНСТИТУТУ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ SCIENCES PO ТА ІНШИХ ФРАНЦУЗЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ, ЯКІ Є ЧЛЕНАМИ ГЛОБАЛЬНОЇ КОАЛІЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ, ЩО РЕАЛІЗУЄТЬСЯ ЗА ПІДТРИМКИ ПЕРШОЇ ЛЕДІ ОЛЕНИ ЗЕЛЕНСЬКОЇ.

Глава держави подякував Франції, зокрема Президенту Емманюелю Макрону й особливо французькому народові, за підтримку України із самого початку повномасштабної російської агресії і наголосив, що війна сфокусувала увагу українців на головних цінностях.

— Ціна слова «свобода» — це не загальні речі, демократія — це не загальні речі, права людини — це не загальні речі. Україна відрізняється сьогодні від інших країн, тому що вона заплатила за це, на жаль, високу ціну — життями людей, — сказав Глава держави.

Під час зустрічі говорили про повернення українських дітей, яких викрала Росія.

— Ця проблема з дітьми багатовекторна. І найскладніше — коли ми домовляємося, наприклад, про обміни військовополонених, ми не можемо домовитися про обмін дітьми. Тобто обміняти військовополонених складно, але є бачення, ти розумієш, який шлях. А що робити з дітьми? Як їх повертати? Це дуже серйозна проблема, — наголосив Володимир Зеленський.

Також шлося про створення необхідних умов для досягнення достойного миру. Президент наголосив, що війну треба закінчити так, щоб справедливість перемогла і всі злочинці були покарані.

Крім того, обговорили вплив ситуації на Близькому Сході на війну в Україні. За словами Президента, може зменшитися кількість засобів протиповітряної оборони. Крім того, це створює виклики для глобальної безпеки.

Окрема увага — інтеграції України до Європейського Союзу. Володимир Зеленський наголосив, що Україна на-

віть під час війни ухвалює важливі рішення, які наближають нас до Євросоюзу.

— Євросоюз для України став чимось більшим, ніж просто членство. Під час війни це великий геополітичний вибір нації. Вибір не бути з Росією, вибір бути з Європою, — зауважив Президент.

МУЖНІСТЬ, НА ЯКІЙ ТРИМАЄТЬСЯ ДЕРЖАВА

ДНЯМИ КРАЇНА ВІДЗНАЧИЛА ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ДОБРОВОЛЬЦЯ. ЦЕ ЛЮДИ, ЯКІ У НАЙТЯЖЧІ ЧАСИ ПЕРШИМИ СТАЛИ НА ЗАХИСТ КРАЇНИ.

Харківський міський голова Ігор Терехов у своєму привітанні наголосив, що саме на мужності добровольців та готовності діяти без вагань держава тримається й досі:

— Найгарячіші точки, перші добровольчі батальйони... Ви прийняли на себе той удар, який вирішував усе: вистіймо ми як нація чи ні.

Ваша рішучість задала тон усій нашій боротьбі за свободу. Тому я щиро вдячний кожному, хто зробив цей вибір. Хто без наказу, але з повним усвідомленням відповідальності, не словами, а вчинками довів свою любов до України.

Низький уклін та світла пам'ять полеглим у боях і безмежна слава та честь кожному, хто продовжує захищати наше життя та майбутнє сьогодні.

ПОЛІТИКА БЕЗБАР'ЄРНОСТІ МАЄ СТАТИ СТАНДАРТОМ ДЛЯ МІСТ

ФОРМУВАННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА МАЄ БУТИ ВПРОВАДЖЕНЕ ДЕРЖАВОЮ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ, НАГОЛОСИВ ГОЛОВА АСОЦІАЦІЇ ПРИФРОНТОВИХ МІСТ ТА ГРОМАД, МЕР ХАРКОВА ІГОР ТЕРЕХОВ.

За словами мера, доступність міської інфраструктури безпосередньо впливає на якість життя людей старшого віку, зокрема на їхню можливість користуватися медичними та соціальними сервісами, а також брати участь у житті громади.

— Політика безбар'єрності має стати стандартом для міст — від транспорту до громадських просторів. Це можливість для людей старшого віку самостійно пересуватися містом, відвідувати медичні установи, отримувати соціальні послуги та залишатися активною частиною громади, — підкреслив Ігор Терехов.

Асоціація прифронтових міст та громад виступає за активізацію розвитку безбар'єрної інфраструктури, зокрема адаптацію громадського транспорту, облаштування безпечної міської інфраструктури та створення адаптованих громадських просторів.

ЩОБ ЗАЛИШАТИСЯ ПОВНОЦІННИМИ УЧАСНИКАМИ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

АСОЦІАЦІЯ ПРИФРОНТОВИХ МІСТ ТА ГРОМАД ПРОПОНУЄ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ РОЗВИВАТИ ПРОГРАМИ АКТИВНОГО ДОВГОЛІТТЯ, ЯКІ ДОПОМОЖУТЬ ЛЮДЯМ СТАРШОГО ВІКУ ЗАЛИШАТИСЯ СОЦІАЛЬНО АКТИВНИМИ ТА МАТИ ДОСТУП ДО СУЧАСНИХ СЕРВІСІВ ПІДТРИМКИ.

Глава Асоціації, мер Харкова Ігор Терехов зазначив, що соціальна політика має поступово перейти від моделі пасивної допомоги до концепції активного довголіття, або так званої політики срібного віку. Її ключовий принцип полягає в тому, що старший вік має залишатися періодом повноцінного життя, соціальної інтеграції та участі у розвитку громади.

Зокрема, Асоціація підтримує розвиток програм активного довголіття, які передбачають соціальні активності, освітні програми, волонтерські ініціативи та можливості часткової зайнятості для людей старшого віку.

Крім того, серед важливих напрямів — створення безбар'єрної інфраструктури, доступного транспорту, розвиток денних центрів підтримки та регулярні медичні скринінги. Окрему увагу пропонується приділити навчанню цифровій грамотності, адже доступ до онлайн-медицини, державних електронних послуг і сучасних засобів комунікації дедалі більше впливає на якість життя людей старшого віку.

— Формування середовища активного довголіття дозволить людям старшого віку залишатися повноцінними учасниками суспільного життя та уникнути соціальної ізоляції, — зазначив Ігор Терехов.

ВОРОГ АТАКУЄ ХАРКІВ

РОСІЙСЬКИЙ АГРЕСОР ПРОДОВЖУЄ ЗАВДАВАТИ УДАРІВ ПО ХАРКОВУ. ВРАНЦІ 16 БЕРЕЗНЯ ПІД ОБСТРІЛАМИ ПЕРЕБУВАЛИ ДВА РАЙОНИ МІСТА, ПОВІДОМИВ МІСЬКИЙ ГОЛОВА ІГОР ТЕРЕХОВ.

За інформацією Ситуаційного центру, у Київському районі Харкова було зафіксовано два влучання БпЛА типу «Шахед». На місце виїхали відповідні служби. — Також ворог наніс удар «Шахедом» по Шевченківському району. Є мінімум одна постраждала людина. Другий удар прийшовся по межі Київського та Шевченківського районів. Пошкоджено транспортну інфраструктуру. Працюють усі необхідні служби. Також зафіксовано влучання в Немишлянському районі у цивільне підприємство. Є постраждалі, — повідомив мер.

ПРИКЛАД ДЛЯ ВСІХ

МІСЬКИЙ ГОЛОВА ІГОР ТЕРЕХОВ НАГОРОДИВ ХАРКІВ'ЯН, ЯКІ ВРЯТУВАЛИ ДІТЕЙ З КРИЖАНОЇ ВОДИ. ПОДІЇ, ЗА ЯКІ ВІДЗНАЧИЛИ ЧОЛОВІКІВ, СТАЛИСЯ З РІЗНИЦЕЮ В МІСЯЦЬ, ПРОТЕ ОБИДВІ ВИМАГАЛИ МИТТЄВОЇ РЕАКЦІЇ ТА СПРАВЖНЬОЇ ВІДВАГИ.

Один із трагічних випадків стався 12 березня у Шевченківському районі. Далеко від житлових будинків розташована штучна водойма, навколо багато чагарників, а неподалік є джерело, до якого місцеві приходять набрати води. Вони кажуть:

— На озеро мало хто ходить. Звісно, рибалки і все. Дітей тут майже не бачив.

— Переселенці інколи навідуються. Зазвичай харків'яни туди не йдуть, бо знають, що там небезпечно. Ще за радянських часів тут траплялися подібні трагедії.

Те, що сталося, сколихнуло все місто. Шестеро хлопчиків і дівчаток різного віку вийшли на кригу ставка. Березневий лід не витримав й провалився разом із дітьми.

Люди кажуть: справжнє диво, що крики дітлахів про допомогу хтось почув у глухій місцевості. І ним виявився Сергій Соратокін — переселенець із Великого Бурлука, що на Куп'янщині. Не чекаючи приїзду підрозділів ДСНС, він без вагань кинувся у воду. Завдяки його рішучим діям вдалося врятувати чотирьох дітей — двох хлопчиків й двох дівчаток. Сам Сергій після тривалого перебування в холодній воді був госпіталізований до лікарні з переохолодженням та забоем грудної клітки:

— Якраз з роботи збирався йти, почув крики. Спочатку подумав, що діти граються. Виглянув у вікно, а там жах. Підбіг до озера, кинувся у воду, руками ламав кригу, щоб дістатися до дітей. Не вагався жодної секунди, діяв інстинктивно. Коли вже допливав, дівчата кричали, що двоє вже під кригою. Діти навіть не розуміли, що відбувається.

По черзі витягнув чотирьох. І лише коли вони були у безпеці, організм чоловіка не витримав: знепритомнів від сильного переохолодження.

На жаль, диво сталося не для всіх. Попри зусилля рятувальників і водолазів, які одразу прибули на виклик, двоє хлопців загинули.

Інший герой, прикордонник Володимир Ольховський, проявив мужність на початку лютого. Перебуваючи поблизу вул. Москалівської в Новобаварському районі, він помітив, як під лід провалилася восьмирічна дівчинка. Володимир без вагань рушив на допомогу та витяг дитину з води:

— Вечоріло... Приїхав додому і пішов прогулятися із собакою. Опинився біля водойми у потрібну мить. Побачив дитину, яка не могла вибратися з води. Не вагаючись, швидко роздягнувся і пірнув. Десь із другої спроби

витягнув її на лід, а потім і сам вибрався. На березі одягнув дівчинку у свої сухі речі та викликав швидку допомогу. Звісно, йдеться про прямий мій обов'язок — як батька і як військовослужбовця — оберігати та захищати, — скромно зауважив хоробрий сміливець.

Звертаючись до героїв, Ігор Терехов подякував їм за небайдужість та громадянську позицію:

— Ідеться про приклад для харків'ян та всіх українців, як необхідно діяти в екстремальних ситуаціях. Знаю, що родини врятованих дітей дуже вам вдячні. Ви діяли як справжні чоловіки. Звісно, нагорода — лише мала частина нашої вдячності, але ми хочемо підкреслити ваш подвиг. Окремо хочу ще раз висловити співчуття сім'ям дітей, яких не вдалося врятувати у трагічному випадку. Це наш спільний біль.

За активну громадянську позицію, мужність та самовідданість, проявлені під час рятування жителів міста в екстремальних умовах, мер вручив Сергію Соратокіну та Володимирі Ольховському Почесні грамоти Харківської міської ради та цінні подарунки — іменні годинники.

НОУТБУКИ ВІД ЮНІСЕФ

ЗАВДЯКИ СПІВПРАЦІ МІСЬКОГО ГОЛОВИ ІГОРЯ ТЕРЕХОВА З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ПРАЦІВНИКИ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ХАРКОВА ОТРИМАЛИ 72 СУЧАСНІ НОУТБУКИ ВІД ЮНІСЕФ.

Це ще один результат реалізації проекту «Мінімальний пакет інтегрованих соціальних послуг для сімей з дітьми», який є частиною програми «Кращий догляд для кожної дитини», зазначила заступник міського голови Неллі Цибульник:

— В межах проекту впроваджуються сучасні підходи до роботи з родинами, посилюється взаємодія між фахівцями. Особлива увага приділяється розвитку цифрового кейс-

недждменту. Наші фахівці соціальної сфери вже пройшли необхідне навчання для більш ефективної роботи в електронних системах задля покращення координації роботи під час надання послуг та соціального супроводу сімей з дітьми.

Також програма передбачає серію додаткових тренінгів, щоб соціальні працівники могли опанувати сучасні інструменти та ще якісніше підтримувати сім'ї, які опинилися у складних обставинах.

НАЗАВЖДИ У СЕРЦЯХ ХАРКІВ'ЯН

14 БЕРЕЗНЯ ПІШОВ З ЖИТТЯ ГОЛОВА ВЧЕНОЇ РАДИ ХНУМГ ІМ. О. М. БЕКЕТОВА, ПОЧЕСНИЙ ГРОМАДЯНИН МІСТА ХАРКОВА ВОЛОДИМИР БАБАЄВ.

Міський голова Ігор Терехов, Харківська міська рада та її виконавчий комітет висловлюють співчуття рідним.

«Володимир Миколайович був авторитетним керівником, досвідченим науковцем і педагогом, який багато років присвятив розвитку галузей будівництва, освіти та науки. Його професіоналізм, відданість справі здобули визнання і глибоку повагу серед колег, студентів і всієї наукової спільноти.

Світла пам'ять про нього назавжди збережеться в серцях тих, хто його знав, працював поруч і навчався під його керівництвом. Щирі співчуття рідним! Сил і витримки пережити цю тяжку втрату!» — говориться у співчутті.

СТАРТУВАЛА АКЦІЯ «ЗЕЛЕНА ВЕСНА»

ДНЯМИ 800 ПРАЦІВНИКІВ КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» ДЕПАРТАМЕНТУ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МІСТА ХМР ПОЧАЛИ АКЦІЮ «ЗЕЛЕНА ВЕСНА».

У перший день працівники підприємства прибрали 11 га території, впорядкували 134 об'єкти, обрізали 170 дерев, вивезли 88 куб. м сміття, побілили більше 1 км бордюрів. До робіт залучили 28 одиниць спецтехніки.

За словами керівників підрозділів, головна ідея цього річного благоустрою — перетворити території навколо об'єктів підприємства на комфортні й безпечні локації.

РОБОТИ ЩЕ ДУЖЕ БАГАТО

У САЛТІВСЬКОМУ РАЙОНІ ТРИВАЄ ВІДНОВЛЕННЯ БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ НА ВУЛ. АХІЄЗЕРІВ, ПОШКОДЖЕНОГО ВНАСЛІДОК ВОРОЖИХ ОБСТРІЛІВ.

17 серпня 2022 року близько 21:15 під обстріл потрапив житловий квартал району. Одна з ракет влучила у триповерхівку. Після вибуху спалахнула масштабна пожежа, яка охопила одразу кілька під'їздів. Унаслідок атаки загинули і були поранені люди.

Антон Константинов, директор будівельної організації: — Руйнування сталися критичні: знищені несучі стіни, покрівля, перекриття, внутрішні стіни, вікна, зі стель і стін обсіпалася штукатурка, на сходових клітинах з'явилися тріщини. Вибухова хвиля була просто нещадна, через що у середині квартир також багато пошкоджень. Дуже сильно струснуло. Згідно з висновком експертів, потрібно було демонтувати два під'їзди: сьомий і восьмий, а шостий підлягав підсиленню. У сусідніх під'їздах були вибиті

всі вікна, над п'ятим, шостим та четвертим довелось замінювати покрівельне покриття.

Тобто тепер будівельникам доводиться зводити споруду буквально заново, повідомили в Департаменті з благоустрою, відбудови та реконструкції ХМР, і саме зараз фахівці вже відновлюють пошкоджені тримальні елементи.

Але, за словами Антона Константинова, роботи ще дуже багато:

— Ми розпочали з демонтажу зруйнованих частин, а потім підсилили фундамент і несучі стіни. Далі стали

до відновлення перегородок, звели залізобетонні перекриття. Також будуть прокладені нові інженерні комунікації: електромережі, вода, каналізація. Ще потрібно завершити цегляну кладку, зробити покрівлю, фасадні та внутрішні оздоблювальні роботи та виконати благоустрій території.

ТИМ, ХТО ДБАЄ ПРО НАШЕ МІСТО, ІЗ ВДЯЧНІСТЮ!

У ХАРКОВІ ВІТАЛИ З ПРОФЕСІЙНИМ СВЯТОМ ПРАЦІВНИКІВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА, ТИХ, ХТО ЩОДНЯ ПРАЦЮЄ ЗАДЛЯ ПОРЯДКУ, ЧИСТОТИ ТА КОМФОРТУ МІСТЯН НАВІТЬ У НАЙСКЛАДНІШІ ЧАСИ ВОЄННОГО СТАНУ.

Міський голова **Ігор Терехов** подякував комунальникам за стійкість та відданість Харкову в умовах постійних обстрілів:

— Ідеться про особливий день, адже завдяки вам Харків вважається одним із найкращих міст в Україні. Чудово розумію, наскільки важко сьогодні працювати, коли постійно лунають повітряні тривоги та вибухи. Багато з вас я бачу на місцях прильотів, де ви одразу беретеся до роботи. Дякую всім, хто щодня дбає про місто! Низький уклін вам від мене особисто та від усіх харків'ян за таку титанічну працю.

За професійну роботу у складних умовах воєнного стану, за оперативне відновлення інфраструктури після обстрілів, за чисті вулиці й двори, за мужність, витримку та відданість рідному місту низку фахівців було відзначено почесними грамотами Харківської міської ради, виконавчого комітету міськради та Подяками міського голови.

Серед нагороджених і начальник ДЕФ-6 КП «Шляхрембуд» Немишлянського району ХМР **Олег Соломаха**. Він запевняє, що харківські комунальники працюють не заради нагород. Але така увага приємна і надихає з новими силами братися за щоденну справу — робити місто чистим і охайним. Та сьогодні їхня робота — щось

значно більше, ніж просто благоустрій. Коли триває війна і ти живеш у прифронтовому місті, доводиться прокидатися серед ночі від вибухів і їхати ліквідувати наслідки ворожих ударів. І це, без перебільшення, подвиг кожного працівника комунальної сфери:

— Наші працівники постійно стикаються з наслідками руйнувань. Ми постійно виїжджаємо на місця ворожих обстрілів, прибираємо території, щоб наше місто залишалось чистим.

Лілія Замай, майстер ДЕФ-6 КП «Шляхрембуд» ХМР:

— Під час війни доводиться працювати у дуже складних умовах. Ракетно-дронові удари трапляються і серед ночі, і вдень. Ми, попри всі небезпеки, без перебільшення, інколи ризикуючи своїм життям, виїжджаємо на міс-

ця, котрі потребують допомоги, і стаємо до роботи. Адже така для нас справа життя і прояв любові до рідного міста. А ще хочу подякувати міському голові за те, що нас підтримує, створює умови для більш зручної праці.

ШКОЛЯРАМ ДО ВПОДОБИ

ДНЯМИ У ХАРКОВІ СТАРТУВАВ СЕЗОН СПОРТИВНИХ ШКІЛЬНИХ ЛІГ. ЗМАГАННЯ З РІЗНИХ ВИДІВ СПОРТУ: БОУЛІНГУ, ШАХІВ, НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ, АРМРЕСТЛІНГУ ТА КІБЕРСПОРТУ ТРИВАТИМУТЬ ПРОТЯГОМ ТРЬОХ МІСЯЦІВ.

Директор Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту ХМР **Олександр Власенко** зазначив, що цього року інтерес до змагань виявився рекордним. Для участі зареєструвалися понад 1,4 тис. школярів, які представляють 416 команд:

— Змагання покликані мотивувати молодь вести активний і здоровий спосіб життя.

Подібні заходи також дають їм змогу спілкуватися, проводити час з друзями, знайомитися з новими людьми, отримувати позитивні емоції.

Сезон розпочався зі змагань з боулінгу, в котрому взяли участь команди шкіл Основ'янського району.

Роман Позняк, головний арбітр:

— Спершу грали приблизно 80 команд. Уже на другий рік довелося зробити дві вікові групи, адже було багато охочих. Учасників поділили на дві групи: учні 5–8 і 9–11 класів. Сьогодні в змаганні беруть участь 170 команд.

Юні спортсмени хвилюються, сміються та підтримують одне одного. Попри конкуренцію, на майданчику панує дружня атмосфера. Школярі зізнаються: боулінг їм справді до вподоби.

ХАРКІВ РОЗКВІТНЕ КЛУМБАМИ

У МІСЬКИХ ТЕПЛИЦЯХ ТРИВАЄ ПРОЦЕС ВИРОЩУВАННЯ РІЗНОМАНІТНИХ РОСЛИН, ЯК КВІТУЧИХ, ТАК І ДЕКОРАТИВНИХ, ЯКІ ЗГОДОМ СТАНУТЬ ЗЕЛЕНИМ ЧИ БАРВИСТИМ ОБРАМЛЕННЯМ МІСЬКИХ КЛУМБ.

А саме зараз група фахівців СКП «Харківзеленбуд» ХМР завершує розробку дизайну нових міських квітників. Кожен елемент продумують до дрібниць, щоб майбутні композиції мали гармонійний, оригінальний вигляд і стали справжньою окрасою міста.

Катерина Міхальчук, фахівчиня з ландшафтного дизайну:

— Ми вже на фінальному етапі, адже готуватися до нового сезону почали ще наприкінці літа торік. Восени і взимку розробляли дизайн клумб, робили розрахунок і підбирали асортимент квітників.

Єлизавета Ковальова, ландшафтна дизайнерка:

— Під час формування клумб ми завжди зважаємо на те, де саме вони будуть розташовані. Наприклад, на Аерокосмічному проспекті клумба знаходиться у дуже відкритому місці — вона наче пательня для квітів. Тому важливо підібрати посухостійкі рослини: ірєзине, тагетіс, ценерарія та жоржини. Такий асортимент матиме насичений та яскравий вигляд, а при належному поливі клумба буде справді ефектною.

Дизайнери кажуть, що створюють квітники передусім

для того, щоб викликати позитивні емоції у перехожих, додати їм гарного настрою.

Олеся Гуцель, начальниця відділу ландшафтного дизайну СКП:

— Коли починаємо проектувати міські клумби, ми малюємо не просто квіти і схеми посадки, а створюємо настрій людям. У нинішніх реаліях кожен колір, кожна пелюстка — наш спосіб сказати, що місто живе, місто дихає. Мета цього року — не просто підтримувати статус зеленого міста, а зробити красу частиною психологічного розвантаження харків'ян. Бачимо, як люди фотографуються, як вони милуються квітами, і це справді надихає продовжувати роботу.

Андрій Кравченко, речник підприємства:

— У 2026 році плануємо створити у Харкові близько тисячі різних клумб і квітників, як великих килимових композицій, так і невеличких вазонів, але всі вони будуть гарними, тішитимуть око. Варто розуміти, що це не просто висадити квіти і забути про них. Це щоденна кропітка робота протягом усього сезону: догляд за рослинами, внесення добрив, підрізання, контроль за станом ґрунту та самих квітів. Робота триває аж до холодів.

ПРАВИЛА ЗМІНЕНО

ОНОВЛЕНИЙ ПОРЯДОК ВСТУПУ У ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ У 2026 РОЦІ ПЕРЕДБАЧАТИМЕ ЗМЕНШЕННЯ МАКСИМАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ ЗАЯВ ДО ВИШІВ І СКАСУВАННЯ ДОДАТКОВИХ БАЛІВ ЗА УЧАСТЬ В ОЛІМПІАДАХ, ПОВІДОМИВ ЗАСТУПНИК МІНІСТРА ОСВІТИ І НАУКИ МИКОЛА ТРОФИМЕНКО.

Серед змін: розширення строків для вступників з тимчасово окупованих територій; скасування мотиваційних листів; визнання результатів деяких іноземних іспитів; додаткові бали за успішне закінчення підготовчих курсів закладу вищої освіти при вступі до нього; заслужені майстри спорту можуть отримати 200 балів за один з предметів НМТ; учасники міжнародних предметних олімпіад можуть отримати по 200 балів з двох предметів НМТ на вибір.

Також зменшили максимальну кількість заяв на вступ до 10. Водночас на бюджетні місця залишається можливість подати лише 5 заяв.

Повний текст документа буде оприлюднений наприкінці березня.

ВИЗНАННЯ

ФРАНЦУЗЬКИЙ МОДНИЙ ДІМ LOUIS VUITTON ПРЕДСТАВИВ НОВУ КОЛЕКЦІЮ КРЕАТИВНОГО ДИРЕКТОРА НІКОЛЯ ГЕСК'ЄРА, У ЯКІЙ ВИКОРИСТАНО РОБОТИ ХАРКІВ'ЯНИНА НАЗАРА СТРЕЛЯЄВА-НАЗАРКА, ЩО ЗАРАЗ ПРАЦЮЄ В МІЛАНІ.

Художник створив картини, котрі стали принтами для одягу в колекції. Зокрема, на речах відтворили його роботу Paramnesia 2023 року. Про що сам Назар розповів в Instagram.

У подіумній інтерпретації зображення дещо змінили: одне з ягнят на картині перевзули. Якщо в оригіналі воно стоїть у сільських гумових чоботях, то у версії для колекції — у люксових чоботях із фірмовою монограмою LV.

Митець подякував команді модного дому за співпрацю:

— Було справжнім задоволенням побачити свої роботи крізь вашу візію та з абсолютно нової перспективи. Як на мене, йдеться про дуже пам'ятний і важливий досвід. Дякую, що запросили мене до процесу створення такої прекрасної колекції.

СПРОСТОВАНО!

ОСТАННІМ ЧАСОМ У МЕРЕЖІ ШИРИТЬСЯ ІНФОРМАЦІЯ, ЩО В УКРАЇНІ ЗНОВУ ОЧІКУЮТЬСЯ СНІГОПАДИ. ПРОТЕ В УКРГІДРОМЕТЦЕНТРИ ТАКУ ІНФОРМАЦІЮ СПРОСТУВАЛИ.

«Температури залишатимуться переважно плюсовими, тож жодного «засипання снігом» чи небезпечного погіршення погоди не прогнозується», — кажуть синоптики.

З середини березня погода в Україні зазнає певних змін. За словами синоптика Ігоря Кібальчича, очікується невелике зниження денної температури — приблизно на 2–4 градуси. Небо стане більш хмарним, а в окремих регіонах можливі невеликі опади. Так, 17–18 березня на південному сході та крайньому заході країни місцями пройде дощ, вночі подекуди можливе поєднання з мокрим снігом.

Отже, період нестійкої та прохолоднішої погоди триватиме недовго. Уже приблизно з 18 березня ситуація на більшій частині території країни почне поліпшуватися.

REUTERS РОЗГАДАЛО ТАЄМНИЦЮ?

ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ З'ЯСУВАЛОСЯ, ЩО ПІД ПСЕВДОНИМОМ БЕНКСІ МОЖЕ ХОВАТИСЯ ХУДОЖНИК РОБІН ГАННІНГЕМ. ЗА СЛОВАМИ ЖУРНАЛІСТІВ, ВІН Є УРОДЖЕНЦЕМ БРИТАНСЬКОГО БРІСТОЛЯ, ДЕ В 1990-Х РОКАХ ПОЧАЛАСЯ ЙОГО КАР'ЄРА.

В агентстві проаналізували архівні матеріали, старі інтерв'ю, публічні документи та свідчення людей, які були знайомі з художником. Вони вважають, що саме Ганнінгем найкраще відповідає опису та біографії художника. Зазначається, що він у певну мить життя змінив ім'я на Девід Джонс. Ймовірно, це сталося через спроби британських ЗМІ розкрити його особу.

Також журналісти додали, що наприкінці 2022 року до зруйнованого будинку в селі Горенка в Київській області

підїхала машина швидкої допомоги, з якої вийшли троє чоловіків. Вони приклали трафарети і почали малювати балончиками з фарбою, після чого з'явилось знамените графіті з бородатим чоловіком у ванні. Як виявилось, то була одна з робіт Бенксі. І це не єдина робота художника в Україні. Він особисто підтвердив, що є автором семи графіті в Києві, Ірпені, Горенці та Бородянці.

В агентстві нагадали, що Бенксі став відомим своїми роботами на стінах будівель, мостах або інших міських по-

вернях. Багато з них мають політичний або соціальний підтекст. Довгі роки Бенксі працював анонімно, а його роботи продавалися на аукціонах за мільйони доларів.

ЩО ТАМ ЗА ЛАШТУНКАМИ

НОВИЙ СЕЗОН МАСТЕРШЕФ-17 ПІДГОТУВАВ СЮРПРИЗ ДЛЯ ГЛЯДАЧІВ: ФАНАТИ ЗМОЖУТЬ НЕ ЛИШЕ СПОСТЕРІГАТИ ЗА УЧАСНИКАМИ ПІД ЧАС КУЛІНАРНИХ БАТЛІВ, АЛЕ І ЗАЗИРНУТИ ЗА ЛАШТУНКИ ЗАВДЯКИ СПЕЦІАЛЬНОМУ ПРОЄКТУ ПІД НАЗВОЮ МАСТЕРШЕФ: BACKSTAGE.

«Ви побачите ексклюзивні кадри зі знімального майданчика та дізнаєтеся, що відбувається між дублями. Як створюють легендарні випробування? Хто залишається поза кадром? Хто перекладає слова Ектора Хіменес-Браво? Настав час розкрити всі таємниці проекту Мастер Шеф, зазирнувши за його лаштунки! Дивіться Мастер Шеф: Backstage, щоб побачити те, що роками залишалося прихованим від глядачів», — пишуть на сайті телеканалу СТБ.

Нові випуски 17-го сезону виходять щосуботи о 19:00 на СТБ. А бекстейдж випускатимуть в неділю, після повторення випусків, о 22:00.

ДИВОВИЖНЕ МАЛЯ

В АНГЛІЙСЬКОМУ ЗООПАРКУ YORKSHIRE WILDLIFE PARK (YWP) ВПЕРШЕ ПОКАЗАЛИ ВІДВІДУВАЧАМ ДИТИНЧА РІДКІСНОГО ССАВЦЯ, ЯКИЙ Є ПОМІССЮ КОНЯ, ЖИРАФА ТА ЗЕБРИ, НА ПРІЗВИСЬКО НЕО.

Йдеться про малюка окапі, яке народилось у грудні 2025 року, але тільки зараз йому дали вольєр і показали публіці. Спочатку тваринка хвилювалася, зазначає ВВС, проте швидко звикла до нового середовища.

«Нео зробив свої перші кроки під сонцем! Теля рідкісного окапі, що перебуває під загрозою зникнення, сьогодні вдень вперше вирушило у свою пригороду на свіжому повітрі, і ми просто в захваті! Якщо дозволятиме погода, Нео поступово досліджуватиме все більше свого відкритого вольєра, поки ростиме та набиратиметься впевненості», — повідомляється в публікації.

Окапі — рідкісні тварини з Демократичної Республіки Конго, яких іноді називають «лісовими жирафами». Вони можуть виростати понад півтора метра заввишки, важити до 350 кг і жити до 30 ро-

ків. Вид перебуває під загрозою зникнення через браконьєрство, вирубку лісів та незаконний вилов корисних копалин.

Зоопарк бере участь у європейській програмі розведення окапі з 2023 року і народження Нео стало важливою подією для збереження цього виду.

ЯК ЗМІНИВСЯ РИНОК ПРАЦІ ЗА РОКИ ВІЙНИ

ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ РФ СТАЛО У 2022-МУ ВЕЛИКИМ ШОКОМ ЗАГАЛОМ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ ТА, ЗОКРЕМА, ДЛЯ РИНКУ ПРАЦІ. АЛЕ ЗА ЧОТИРИ РОКИ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ СФЕРА ПРАЦІ ЗМОГЛА ПРИСТОСУВАТИСЯ ДО НОВИХ УМОВ. УКРАЇНЦІ ЗМІНИЛИ ПРОФЕСІЇ, РЕГІОНИ ПРОЖИВАННЯ, ФОРМАТ РОБОТИ І НАВІТЬ СВОЄ СТАВЛЕННЯ ДО КАР'ЄРИ. І ЯКЩО У 2022-МУ ГОЛОВНОЮ ПРОБЛЕМОЮ БУЛО МАСОВЕ БЕЗРОБІТТЯ ТА ЗАКРИТТЯ БІЗНЕСІВ, ТО ЗАРАЗ ВІТЧИЗНЯНІ РОБОТОДАВЦІ ЗІТКНУЛИСЯ З ПРОТИЛЕЖНОЮ ПРОБЛЕМОЮ — ГОСТРИМ ДЕФІЦИТОМ ПРАЦІВНИКІВ.

Навесні 2022 року роботу втратили мільйони українців. Частина підприємств зупинилася, частина була знищена, частина — окупована. Проте зараз ситуація кардинально змінилася: кількість вакансій зростає, а бізнес повідомляє про нестачу персоналу — особливо бракує кваліфікованих робітників.

Дослідження «Ринок праці під час війни: чому попит та пропозиція не можуть зустрітись?», що було проведене влітку 2025 року, показало: часто, навіть коли на ринку є вакансії, закрити їх майже неможливо.

За даними авторів дослідження, особливо гостро відчувається нестача:

- ◆ фахівців робітничих спеціальностей: слюсарів, електриків, токарів, зварювальників, водіїв;
- ◆ інженерів і технічних фахівців;
- ◆ медичного персоналу: лікарів, медсестер, фармацевтів;
- ◆ спеціалістів у продажах та обслуговуванні;
- ◆ логістів, працівників складу, експедиторів.

ІТ-сфера хоч і приваблює кадри, теж відчуває дефіцит сисадмінів і аналітиків.

Згідно з дослідженням берлінського фонду Rockwool, результати якого були опубліковані 22 лютого, після чотирьох років повномасштабної війни ринок праці України, всупереч побоюванням, виявляє дивовижну стійкість. Рівень безробіття, що перевищував у перші місяці великої війни 20%, зараз майже відкотився до довоєнних 11%, пише DW.

«Перемоги в довгих війнах часто здобуваються на заводах, а не на полі бою. Український ринок праці досі встояв перед потрясіннями безпрецедентного масштабу», — цитують ЗМІ одного з авторів дослідження, професора Комерційного університету Бокконі в Мілані Тіто Боєрі. За його словами, в Україні відбувся «напрочуд швидкий» перерозподіл робочої сили в умовах екстремального навантаження.

► ЧИСЕЛЬНІСТЬ ПРАЦЕЗДАТНОГО НАСЕЛЕННЯ СКОРОТИЛАСЯ

Щоправда, головна причина такої зміни вектору не економічний бум, а скорочення робочої сили. Після початку повномасштабної війни український ринок праці зазнав потрясіння історичних масштабів. Тільки внаслідок

вїзду з країни великої кількості людей працездатного віку було втрачено близько 3 млн робочих кадрів, зазначають експерти. Щонайменше 500 тисяч людей призвали на військову службу, 150 тисяч осіб автори дослідження з фонду Rockwool відносять до жертв війни. Загалом, за їхніми підрахунками, працездатне населення у контрольованих урядом України регіонах скоротилося приблизно на чверть.

Через нестабільність українці досить часто віддають перевагу самозайнятості, відкриваючи власні справи. Як повідомляє Опендатабот, після обвалу на початку повномасштабної війни український малий та середній бізнес пройшов через різке падіння, бум відновлення та поступовий вихід на плато. Напередодні повномасштабного вторгнення у 2021-му в середньому в Україні відкривалося 5676 ФОПів та 1077 компаній на тиждень. З початком повномасштабного вторгнення реєстри закрилися, і реєстрація нових бізнесів стала неможливою. Після відновлення роботи ЄДР наприкінці березня було зафіксовано 3565 реєстрацій ФОПів та 289 нових компаній, але загалом протягом 2022 року відкриттів нових справ поменшало. У 2023-му бізнес набирив обертів, а у 2024-му кількість відкриттів нових справ знов пішла на спад.

За підсумками 2025 року, ситуація вийшла на плато: 5579 нових ФОПів і 717 компаній на тиждень.

► ЗМІНА КАРТИ ПРАЦІ ТА ЗБІЛЬШЕННЯ ЗАРПЛАТ

Від початку війни регіональна карта праці змінилася: економічна активність в країні перемістилася від лінії фронту до західних регіонів, зросли показники зайнятості в оборонній промисловості. Позитивну роль відіграло зростання працевлаштування жінок, зокрема у сферах, де традиційно домінують чоловіки. Жінки активніше працюють у логістиці, виробництві, будівництві, енергетиці, транспортній сфері.

Також стійкість українського ринку праці фахівці пояснюють гнучкістю в оплаті праці та практиці найму, можливостями роботи поза офісом. До речі, така гнучкість також не від доброго життя. На думку експертів, додаткові плюшки від роботодавців з'являються тому, що можливостей взяти людей на повну зайнятість стає все менше.

За словами HR-експертки Наталії Слинко, дефіцит кадрів змушує роботодавців піднімати зарплати, але все ще не на той рівень, коли можна конкурувати саме грошима. До того ж чимало компаній не підвищують, а індексують зарплати, бо інфляція просто з'їдає всі підвищення. Може, буде 2-4-6% залежно від того, коли індексували останній раз. Тобто йдеться, вірогідніше, про підтримання купівельної здатності попередньої зарплати, ніж підвищення.

Проте статистика каже, що як би там не було, зарплати в Україні дійсно зростають.

Середня заробітна плата в Україні у січні 2022 року становила 14577 грн, або 506 доларів, за курсом на той час. Станом на початок 2026-го середня зарплата в країні становила 30926 грн, або 722 долара. Тобто за чотири роки повномасштабної війни середня зарплата навіть у доларах зросла майже в півтора раза.

► ДИСТАНЦІЙНА РОБОТА СТАЛА НОРМОЮ

Повномасштабна війна остаточно закріпила в Україні формат дистанційної роботи. Якщо до 2022-го remote-формат залишався переважно привілеєм ІТ-сектору та міжнародних компаній, то зараз став одним із головних механізмів збереження працевлаштування.

У перші місяці вторгнення саме можливість працювати онлайн дозволила багатьом бізнесам продовжити діяльність після від'їзду працівників в інші регіони та за кордон. Команди розпалися географічно, але збереглися функціонально: співробітники продовжують працювати з різних точок світу. Тож дистанційна робота за чотири роки перестала бути тимчасовим рішенням і перетворилася на нову норму.

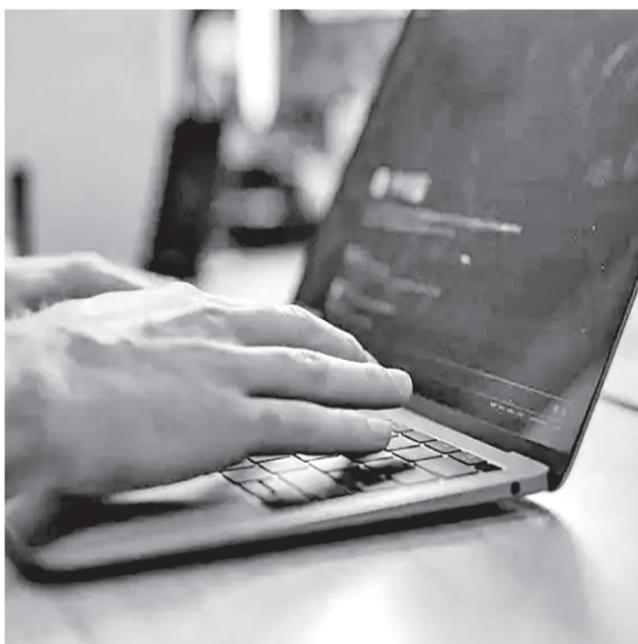
Це має свої наслідки, які працюють, насамперед, на користь найманих робітників. Конкуренція за кваліфікованих спеціалістів на посадах, де можна працювати віддалено, посилилася, регіон проживання перестав визначати кар'єрні можливості, а на українські зарплати почав суттєво впливати міжнародний ринок праці. Водночас бізнес втрачає найцінніші кадри вже не тільки через міграцію, але й через віддалений найм іноземними роботодавцями.

Експерти кажуть, що повномасштабна війна прискорила процес глобалізації, який за мирних часів міг би тривати роками, а то й десятиліттями. Українські працівники дедалі менше залежать від місцевих роботодавців, а український ринок праці — від географічних кордонів. Змінилося ставлення до роботи — стабільність поступилася гнучкості. Вітчизняний ринок праці став швидшим, жорсткішим і водночас більш відкритим до змін, а дистанційна робота тепер не просто формат зайнятості, а один із головних інструментів економічного виживання країни.

► ХАРКІВ МАЄ ПОТЕНЦІАЛ

Харків має шалений кадровий потенціал, який стане основою для відновлення міста та розвитку економіки після війни, стверджує міський голова Ігор Терехов:

— Харків завжди був студентським містом. Ми працюємо над створенням індустриальних і наукових парків, розвитком ІТ-сфери, енергомашинобудування. Крім того, разом із міжнародними партнерами ми розробляємо проекти розвитку наукових парків. Усе зазначене стане основою для економічного зростання міста після війни.

НОВИЙ СЕЗОН СТАРТУВАВ

З ПОЧАТКОМ ВЕСНИ РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ АКТИВНИЙ ПЕРІОД РОБІТ. У ГОСПОДАРІВ САДІВ І ГОРОДІВ, КОТРІ КУПУЮТЬ СВИЖЕ НАСІННЯ, ВИРОЩУЮТЬ РОЗСАДУ, ГОТУЮТЬ ГОРОД ДО МАЙБУТНЬОЇ ВИСАДКИ РОСЛИН.

У березні садівники і городники прибирають ділянки від старої мульчі, опалого листя і залишків рослин; якщо дозволяє грунт, розпушують та підживлюють, а теплиці перевіряють перед висадкою перших культур. Якщо виконати основні роботи саме зараз, у квітні та травні буде значно менше клопоту, а рослини краще приживатимуться.

Почнемо з насіння.

Як правильно вибрати посадковий матеріал, щоб не прогадати з майбутнім врожаєм, відповідають професійні агрономи з багаторічним досвідом.

◆ *Не варто захоплюватися купівлею насіння через Інтернет*

Експерти рекомендують придбавати його у перевіреного виробника, звертаючись до спеціалізованих магазинів чи на ринках, щоб у вас була можливість перевірити якість під час купівлі. Особливо порада стосується основних городніх культур. А онлайн можна купити щось незначне — якщо насіння не зійде, то таке жодним чином не вплине на кількість та якість урожаю основної городини.

◆ *Відповідність до регіону*

Насіння для майбутнього урожаю варто вибирати відповідно до того регіону, де висіватимете. Якщо культура стійка до заморозків, а у вас земельна ділянка на півночі, тоді можна сміливо його купувати. Та якщо насіння призначене лише для південних регіонів, то краще не брати, бо не витримає холодних умов.

◆ *Не довіряйте низькій ціні*

Зверніть увагу, висока ціна товару не завжди дорівнює якості, але дешевий продукт ще менше гарантуватиме гарний урожай. Тому варто порівняти ціни у декількох продавців, щоб обрати насіння за прийнятною вартістю.

◆ *Термін придатності*

На зазначений показник варто звертати особливу увагу — не варто купувати насіння, якому більше двох років, бо взагалі може не зійти, тому доведеться пересівати.

◆ *Перевірений виробник.* Насіння краще купувати у того виробника, якого ви добре знаєте. Якщо купуєте вперше, то варто перевірити наявність відгуків про якість товару. Зараз, щоб переконатися, проблем немає, — інформацію можна легко знайти в Інтернеті.

◆ *Не варто купувати «про запас»*

Насіння — звісно, не той продукт, який буде роками очікувати свого часу. Через два роки може взагалі не зійти. А якщо насіння вкрите оболонкою з різноманітних добрив і мікроелементів, то зіпсується значно раніше.

◆ *Купуйте різні види насіння*

Наприклад, якщо ви купуєте огірки певного сорту, то вибирайте п'ятдесят відсотків насіння в оболонках із захисних речовин і п'ятдесят — звичайного. Таким чином, якщо не зійде рослина одного виду, то підстрахується іншою.

До речі, зараз у спеціалізованих магазинах, супермаркетах й на ринках Харкова є великий вибір насіння, ґрунту, добрив, горщиків для розсади тощо. Як повідомили в Департаменті адміністративних послуг та споживчого ринку ХМР, ціни на насіння залежать від виду, сорту, виробника та об'єму пакування. У середньому ж становлять

від 8 до 35 грн за упаковку, а вага насіння коливається від 0,2 до 20 г залежно від культури.

Вартість ґрунтів і субстратів залежить від складу, об'єму та торгової марки. Субстрат для розсади з торфом коштує від 45 грн/10 л, універсальний ґрунт — від 90 грн/20 л. Ціни на пластикові горщики складають від 4 грн/шт., на торф'яні — від 5 грн/шт.

Порівняно з березнем 2025 року ціни на насіння квітів і овочів зросли на 15–20%.

► ЩОДО РОЗСАДИ

Виростити розсаду дома — завдання здійсненне, потрібно лише знати особливості вирощування овочів у такий спосіб. Після того, як вирішили, що ви будете вирощувати на ділянці, потрібно визначити час посіву. Зауважимо, що для кожної культури такі терміни — свої. Наприклад, у лютому багато хто вже посіяв квіткові культури, буряк, моркву, редис. А ось з культурами, які люблять тепло, як-то перець, баштанні, томати, не потрібно поспішати. Якщо переростити, розсада звикне до тепла, тому після пересаджування на грядку буде вередувати, хворіти і погано плодоносити.

У вирощуванні розсади на підвіконні немає універсальної формули. У різних регіонах України момент, коли розсаду можна висаджувати на постійне місце, настає по-різному. Наприклад, в Степу і Лісостепу — на 1,5–2 тижні раніше, ніж на Поліссі. До прикладу, якщо ви вирощуєте болгарський перець в Лісостепу, висівати насіння можна в середині березня, а на Поліссі — під кінець місяця. Адаже час пересадки в північних областях настане пізніше, ніж у південних. Ранні томати можна висівати на розсаду з кінця лютого до середини березня, залежно від регіону вирощування.

Ґрунтосуміш можна купити вже готову у профільних магазинах або приготувати самостійно, з огляду на культуру, яку будете вирощувати. Незалежно від походження, земля має відповідати таким вимогам:

◆ Насамперед ґрунт має бути родючим, у якому є поживні речовини, потрібні рослині для активного розвитку і зростання.

◆ Витримано баланс компонентів: у субстраті обов'язкова наявність не тільки органіки, а й макро-, мікроелементів.

◆ Легкість і рихлість ґрунту теж відіграють важливу роль. Так коріння буде отримувати необхідну кількість повітря.

◆ Вологоємність — ґрунт добре вбирає і утримує вологу.

◆ Нейтральна кислотна реакція.

◆ Чистота — хороший субстрат не містить домішки відходів виробництва тощо. Культивувати розсаду можна в різних ємностях:

◆ *Контейнери та стаканчики із пластику.* Такі ємності легко переносити, підібрати під розмір підвіконня. Проте в них рослини переплітаються і при пересадці можуть травмуватися. Рекомендується використовувати пластикові стаканчики, куди висаджуються по 1–2 рослини.

◆ *Торф'яні таблетки та горщики.* Зручний спосіб, зважаючи на який у рослин 100% приживлюваність. На постійне місце висаджують разом з горщиком, тому рослини не ушкоджуються, а торф швидко розкладається в ґрунті і є додатковим добривом. Під час культивування в горщиках ґрунт не повинен пересихати, інакше земля відійде від стінок і затвердіє. Занадто перезволоження ґрунту теж погано позначиться на рослинах, оскільки на стінках горщика з'явиться цвіль.

◆ *Касети для розсади.* Зручні ємності, які легко розмістити на підвіконні. Залежно від розміру насіння вибирають і розміри касет. У них рослини ростуть окремо, не переплітаючись і не заважаючи один одному.

Насіння на розсаду рекомендується спершу ще замочити у воді або спеціальному розчині. Велике насіння заглиблюють трохи у ґрунт і поливають. Дрібне насіння просто розкладають по поверхні ґрунту, трохи зволожують із пульверизатора. Потім ємності з посівами накривають склом або плівкою і залишають в добре освітленому теплом місці.

► ДОГЛЯД

Основна потреба сіянців — освітлення. Насіння, яке проросло, має отримувати до 15 годин світла за день. Зрозуміло, природним способом отримати таке в кінці зими і на початку весни неможливо, тому використовується додаткове підсвічування. Використовувати можна спеціальні лампи для досвічування або звичайні світильники.

Поливають сіянці у міру підсихання субстрату. Полив рекомендується помірний, але регулярний. Спостерігайте, щоб ґрунт не пересихав, але і не було застою води. Температура води має бути кімнатною. Зміцнілу, здорову розсаду поливають в піддон, щоб коренева система активніше розвивалася.

Для підготовки розсади до пересадження потрібно загартовувати. Для початку розсаду виносять на закнений балкон на невеликий проміжок часу, потім — на вулицю вдень. За кілька днів до пересаджування рослини залишають і на ніч під укриттям, але на вулиці. За 10–12 днів до пересадки поливають розсаду рідше, а за кілька днів — зовсім припиняють. Безпосередньо перед пересаджуванням рослини рясно поливають.

Розсаду висаджують у відкритий ґрунт, коли мине загроза нічних заморозків і ґрунт прогріється до +10 — +15 градусів на глибині 10–12 см (зазвичай з кінця квітня до початку червня, залежно від регіону та культури). Для гарного вкорінення потрібна стабільна денна температура повітря вище +15.

Гороскоп на 17 березня

Овен (21 березня — 20 квітня)
День вимагатиме від вас витримки, тому не поспішайте з висновками під час розмови з керівництвом. Вечір краще провести у спокої, щоб відновити внутрішній баланс. У фінансових справах покладайтеся лише на перевірені факти.

Телець (21 квітня — 21 травня)
Вівторок — чудовий час для завершення старих справ, які ви постійно відкладали на потім. Ваша працездатність буде на висоті, що помітить і оцінить оточення. Не забудьте приділити увагу близьким, їм зараз потрібна ваша підтримка.

Близнюки (22 травня — 21 червня)
Нові знайомства сьогодні можуть перерости у міцну дружбу чи перспективне ділове партнерство. Будьте відкриті до пропозицій, але не забувайте перевіряти нюанси угод. Зміна ситуації допоможе вам знайти натхнення для творчості.

Рак (22 червня — 22 липня)
Зосередьтеся на домашньому затишку, сімейних питаннях, що вимагають вашої безпосередньої участі. У професійній сфері краще дотримуватись золоті середини та не вступати у суперечки з колегами. Вечірня прогулянка допоможе зняти стрес після насиченого дня.

Лев (23 липня — 22 серпня)
Ваші енергія і харизма допоможуть вирішити будь-яке складне завдання. Не бійтеся брати на себе відповідальність за нові проєкти, тому що зірки зараз на вашому боці. В особистому житті можливий приємний сюрприз від близької людини.

Діва (23 серпня — 23 вересня)
Зануртеся у планування бюджету і уникайте великих імпульсивних покупок. Ваша уважність до уточнень допоможе уникнути неприємної помилки у важливих документах. Знайдіть час для хобі — найкращого способу розвантаження мозку.

Терези (24 вересня — 23 жовтня)
День сприятливий для переговорів і пошуку компромісів у складних життєвих ситуаціях. Прислухайтесь до своєї інтуїції, вона підкаже правильний шлях у питаннях особистих стосунків. Уникайте перевтоми, щоб зберегти гарне самопочуття до кінця тижня.

Скорпіон (24 жовтня — 22 листопада)
Ваша наполегливість допоможе подолати перешкоди, які раніше здавалися абсолютно непереборними. Будьте обережні у висловлюваннях, щоб випадково не образити когось із друзів. Вечір ідеально підходить для самоосвіти чи читання професійної літератури.

Стрілець (23 листопада — 21 грудня)
На вас чекає день активного спілкування і цікавих новин, які можуть змінити ваші плани. Використовуйте свій оптимізм, щоб підбадьорити друзів у складні миттєвості. Зірки радять не ігнорувати сигнали організму.

Козоріг (22 грудня — 20 січня)
Зосередженість на кар'єрних цілях принесе перші вагомі здобутки до кінця робочого дня. Намагайтеся не реагувати на критику, вона лише допоможе вам стати ще кращими. Увечері дозволяйте собі розслабитися серед найрідніших людей.

Водолій (21 січня — 18 лютого)
Сьогодні вдалий час для експериментів і впровадження нестандартних ідей у повсякденну роботу. Будьте готові до того, що плани можуть змінитись в останню хвилину через зовнішні обставини. Ваша ширість у спілкуванні допоможе завоювати довіру нових знайомих.

Риби (19 лютого — 20 березня)
День сприяє творчій діяльності та пошуку гармонії у внутрішньому світі. Не соромтеся просити допомоги, якщо відчуваєте, що не справляєтеся з обсягом завдань. Приділіть час духовному розвитку або медитації для відновлення сил.

ЯК ПРАВИЛЬНО ЗБЕРІГАТИ ЗИМОВИЙ ОДЯГ

ДЕХТО ВЖЕ ЗАХОВАВ ГЕТЬ З ОЧЕЙ НАБРИДЛІ ТЕПЛІ ПУХОВИКИ, СВЕТРИ І ШАПКИ, А ХТОСЬ ЩЕ ОЧІКУЄ СЮРПРИЗІВ ПОГОДИ. БО Є ТАКИЙ ЗАКОН ПІДСТУПНОСТІ: ЯК ТІЛЬКИ РЕТЕЛЬНО УТРАМБУЄШ РЕЧІ ДО НАСТУПНОЇ ЗИМИ — ОБОВ'ЯЗКОВО ГАХНУТЬ ВЕСНЯНІ ХОЛОДИ. ВТІМ, ВЕСНА ТАК АБО ІНАКШЕ — ЦЕ НАГОДА ЗАМИСЛИТИСЯ, КУДИ СКЛАСТИ ТОВСТЕЗНІ ЗИМОВІ РЕЧІ.

Ми підібрали прості лайфхаки, як зберегти речі у хорошому стані.

► ВИЗНАЧАЄМОСЯ ЗІ СВЕТРАМИ ТА КОФТАМИ

Сукні та костюми з вовни найкраще повісити на м'якій плічці та за можливості упакувати в чохол. Кофти, светри можна скласти стопками і помістити у органайзер з тканини. Таке збігання допоможе заощадити місце, а спеціальні перегородки дозволять правильно розсортувати одяг. Якщо маєте намір скласти вовняні светри і кофти у шафу, можна звернути їх у рулони. Так вони не забиратимуть багато місця на полицях і на них не з'являться складки. Так само зробіть і з в'язаними речами, але ні в якому разі не розміщуйте їх на вішаки — інакше витягнуться та втраять форму.

► ВЛАШТОВУЄМО РЕВІЗІЮ

Перед зберіганням зимові речі треба обов'язково відсортувати, випрати та ретельно очистити. Не відтягуйте процес, бо потім з брудом проблематично буде впоратися. Курткам, шубам і пальто — і першочергово манжетам і комірам — приділіть особливу увагу. Після чистки постарайтеся провітрити і просушити одяг на сонці. Не забуваємо перевірити кишені. Там напевно можна знайти не тільки фантики від цукерок, а й щось більш цікавеньке.

► ВІДБІВАЄМО АПЕТИТ У МОЛІ

Щоб одяг не перетворився на друшляк, не даємо шансу ненажерливій молі. Зверніть увагу на такі нюанси. Важливо зберігати зимовий одяг у прохолодних, сухих та темних місцях, бо волога та тепло дуже приваблює міль. Щоб забути про комах, радять додавати до пакетів з одягом кілька гілочок лаванди або вирощувати у кімнаті горщики із геранню. Також рекомендують перекидати речі газетами. Але будьте обережні: такий спосіб не підходить для світлого одягу.

► ГОТУЄМО ШАФУ

Полиці і стінки шафи варто протерти вологим рушником, а з дрібним сміттям у закуточках та ящиках розправитися за допомогою пилососа. Щоб прибрати зайві запахи, нутрощі шафи можна протерти дезінфікуючим засобом, який, до речі, можна зробити самостійно. Просто розчиніть у літрі води три столові ложки оцту та добре протріть поверхні. Після процедури шафу потрібно провітрити, залишивши відкритою на декілька годин, щоб повністю прибрати вологу.

Є безліч засобів від молі з різкими запахами. Та якщо вони бісять не тільки комах, а й вас, варто пошукати у магазинах аерозолі або саше, що не пахнуть, але апетит у молі відбивають. Шанувальникам легких натуральних ароматів радять трав'яні саше.

► ПОТУРБУЄМОСЯ ПРО ВЕРХНІЙ ОДЯГ

Пальта краще розвісити у шафі на плічках, в ідеалі — у чохлах або поліетиленовій плівці. Непримхливі куртки з утепленням з пуху чи синтепону можна компактно скласти на антресолях або у комору. Куртки помістити у вакуумні пакети, завдяки ним об'єм речей зменшується у декілька разів. Втім, пам'ятаємо, що після тривалого зберігання у вакуумі речі можуть не тільки сильно зім'ятися, але й увібрати запах поліетилену. Відтак їх доведеться відпарювати, а, можливо, і прати.

Шкіру і хутро зберігати у вакуумі не можна. Цей одяг повинен дихати, а без повітря хутро потьмяніє та з'явиться неприємний запах. Не місце цьому одягу і на антресолях, де від перегріву та пересушення шкіра може потріскатися і розповзтися. Не забуваємо «підгодувати» шкіряні речі спеціальними засобами для догляду.